RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 10 iulie 2012

privind Programul național de reformă al Belgiei pentru 2012 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Belgiei pentru perioada 2012-2015

(2012/C 219/02)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice ([1]), în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice ([2]), în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

după consultarea Comitetului economic și financiar,

întrucât:

(1) La 26 martie 2010, Consiliul European a aprobat propunerea Comisiei de a lansa o nouă strategie pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, Europa 2020, bazată pe coordonarea extinsă a politicilor economice, care se concentrează pe domeniile-cheie în care sunt necesare acțiuni în vederea stimulării potențialului de creștere durabilă și de competitivitate al Europei.

(2) La 13 iulie 2010, Consiliul a adoptat o recomandare privind orientările generale pentru politicile economice ale statelor membre și ale Uniunii (2010-2014) și, la 21 octombrie 2010, a adoptat o decizie privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre ([3]), care formează împreună „orientările integrate". Statele membre au fost invitate să țină seama de orientările integrate în cadrul politicilor economice și de ocupare a forței de muncă aplicate la nivel național.

(3) La 12 iulie 2011, Consiliul a adoptat o recomandare privind Programul național de reformă al Belgiei pentru 2011 ([4]) și a emis un aviz cu privire la Programul actualizat de stabilitate al Belgiei pentru perioada 2011-2014.

(4) La 23 noiembrie 2011, Comisia a adoptat cea de a doua analiză anuală a creșterii, marcând începutul celui de al doilea Semestru european de coordonare *ex ante* și integrată a politicilor, care este ancorat în Strategia Europa 2020. La 14 februarie 2012, Comisia a adoptat, în baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă, în care a identificat Belgia ca unul dintre statele membre pentru care urma să fie efectuată o analiză aprofundată.

(5) La 1 decembrie 2011, Consiliul a adoptat concluzii prin care a invitat Comitetul pentru protecție socială, în cooperare cu Comitetul pentru ocuparea forței de muncă și cu alte comitete, să prezinte opinii privind acțiunile recomandate în cadrul ciclului de politici Europa 2020. Respectivele opinii au fost incluse în avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă.

(6) Parlamentul European s-a implicat în mod adecvat în derularea Semestrului european, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1466/97 și, la 15 februarie 2012, a adoptat o rezoluție privind ocuparea forței de muncă și aspecte sociale în Analiza anuală a creșterii pentru 2012 și o rezoluție referitoare la contribuția la Analiza anuală a creșterii pentru 2012.

(7) La 2 martie 2012, Consiliul European a aprobat prioritățile pentru asigurarea stabilității financiare, consolidării fiscale și acțiunilor de promovare a creșterii economice. Consiliul European a evidențiat necesitatea de a acorda prioritate consolidării fiscale favorabile creșterii, restabilirii condițiilor normale de creditare a economiei, promovării creșterii și a competitivității, abordării șomajului și a consecințelor sociale ale crizei și modernizării administrației publice.

([1]) JO L 209, 2.8.1997, p. 1.
([2]) JO L 306, 23.11.2011, p. 25.
([3]) Menținută pentru 2012 prin Decizia 2012/238/UE al Consiliului din 26 aprilie 2012 privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre (JO L 119, 4.5.2012, p. 47).
([4]) JO C 209, 15.7.2011, p. 1.

(8) La 2 martie 2012, Consiliul European a invitat, de asemenea, statele membre care participă la Pactul Euro Plus să își prezinte angajamentele în timp util pentru a fi incluse în programele lor de stabilitate sau de convergență și în programele lor naționale de reformă.

(9) La 30 aprilie 2012, Belgia a prezentat Programul de stabilitate pentru perioada 2012-2015 și Programul național de reformă pentru 2012. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp. Comisia a examinat, de asemenea, în cadrul unei analize aprofundate, realizate în temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, dacă Belgia este afectată de dezechilibre macroeconomice. Comisia a concluzionat în analiza aprofundată că Belgia se confruntă cu un dezechilibru extern, care nu este însă unul excesiv.

(10) Pe baza evaluării programului de stabilitate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1466/97, Consiliul consideră că scenariul macroeconomic care stă la baza proiecțiilor bugetare din program este plauzibil pentru anii 2012 și 2013 și optimist pentru anii 2014 și 2015, întrucât preconizează o creștere a PIB-ului mult mai mare față de ultimele estimări ale creșterii potențiale, indicate în previziunile serviciilor Comisiei din primăvara anului 2012. Obiectivul strategiei bugetare prezentat în program este reducerea deficitului sub 3 % din PIB în 2012 (la 2,8 % din PIB, în scădere de la 3,7 % din PIB în 2011) și la zero în 2015. Programul confirmă obiectivul bugetar pe termen mediu (OTM) anterior, și anume un excedent de 0,5 % din PIB în termeni structurali, care reflectă în mod adecvat cerințele Pactului de stabilitate și de creștere. Deficitul global planificat pentru 2012 respectă termenul stabilit de Consiliu pentru corectarea deficitului excesiv, iar efortul fiscal planificat respectă recomandarea Consiliului în cadrul procedurii aplicabile deficitelor excesive de realizare a unui efort anual mediu de minimum ¾ % din PIB în termeni structurali. Luând în considerare măsurile discreționare privind veniturile, rata de creștere a cheltuielilor publice preconizată respectă obiectivul de referință în materie de cheltuieli prevăzut în Pactul de stabilitate și de creștere pentru perioada 2013-2015, dar nu pentru anul 2012. Pe baza soldului bugetar structural (recalculat) ([1]), programul de stabilitate estimează că soldul structural se va îmbunătăți cu 1,1 puncte procentuale din PIB în 2012 și, în medie, cu aproximativ 0,8 % din PIB în perioada 2013-2015. Cu toate acestea, există riscuri care rezultă din faptul că măsurile suplimentare care urmează să fie adoptate începând din 2013 nu sunt încă precizate și din faptul că scenariul macroeconomic pentru 2014 și anii următori este prea optimist. În conformitate cu programul de stabilitate, datoria publică care, la 98,0 % din PIB în 2011 depășește cu mult pragul de 60 %, se așteaptă să se stabilizeze și ulterior să scadă la 92,3 % în 2015, ceea ce ar implica suficiente progrese către îndeplinirea obiectivului de referință din Pactul de stabilitate și de creștere privind reducerea datoriei.

În plus, datoriile implicite care decurg din garanțiile acordate sectorului financiar sunt deosebit de mari. Cadrul multianual pentru administrația publică, bazat pe reguli, în special în ceea ce privește cheltuielile, ar avea de beneficiat de pe urma mecanismelor de punere în aplicare și/sau a angajamentelor asumate de regiunile și comunitățile din Belgia, precum și de pe urma structurilor locale, în vederea îndeplinirii obiectivelor în materie de deficit care le revin.

(11) Ar trebui abordate costurile asociate îmbătrânirii demografice și ar trebui obținută o scădere structurală a deficitului, pentru a reduce nivelul ridicat al datoriei publice. Noul guvern federal a convenit, în decembrie 2011, cu privire la realizarea unei reforme a sistemului belgian de securitate socială pentru persoanele în vârstă. În prezent, este necesară o punere în aplicare și o monitorizare eficace a reformelor statutare inițiate, în vederea majorării vârstei efective de pensionare. Este crucial ca reforma sistemului de securitate socială pentru persoanele în vârstă să se bazeze pe măsuri care promovează îmbătrânirea activă și prelungirea vieții active, iar întreprinderea unor reforme suplimentare, cum ar fi corelarea vârstei de pensionare prevăzută de lege cu speranța de viață, ar contribui, de asemenea, la atingerea acestui obiectiv.

(12) Sistemul financiar belgian se confruntă în continuare cu provocări considerabile. Restructurarea băncilor belgiene este în curs de desfășurare și ajutoarele de stat acordate în 2008/2009 ca răspuns la criza financiară nu au fost încă rambursate integral. În plus, având în vedere nivelul ridicat de garanții, riscurile cu care se confruntă sectorul bancar și sectorul public sunt intercorelate.

(13) Situația contului curent se deteriorează treptat în timp. Îmbunătățirea balanței serviciilor nu compensează deteriorarea balanței comerțului cu bunuri. Exporturile belgiene de bunuri au pierdut teren nu numai în ceea ce privește comerțul mondial în extindere, dar și față de alte state membre din zona euro și față de zona euro, în medie, evidențiind evoluții nefavorabile ale costurilor interne exprimate în costuri unitare cu forța de muncă comparativ cu principalii parteneri comerciali ai Belgiei (Țările de jos, Franța, Germania) și cu zona euro în ansamblu. Dată fiind existența unui sistem automat de indexare a salariilor, este posibil ca eforturile guvernului de a limita creșterile salariale reale la cel mult 0,3 % în perioada 2011-2012 să nu fi împiedicat o creștere a

([1]) Soldul ajustat ciclic, din care se deduc măsurile punctuale și temporare, recalculat de către serviciile Comisiei pe baza informațiilor din program folosind metodologia convenită de comun acord.

salariilor nominale mai mare decât cea din țările vecine. Chiar dacă nivelurile productivității sunt ridicate, creșterea Belgiei este slabă și, în plus, costurile cu consumul intermediar, în special cu energia, sunt ridicate. Prețurile cu amănuntul la gaz și la energie electrică au fost înghețate pentru a limita inflația, dar nu au fost luate măsuri concrete în ceea ce privește reformarea sistemului de negociere și de indexare a salariilor. Intensitatea cercetării și dezvoltării (C&D) din sectorul privat a stagnat în ultimii ani, iar deficitul de mână de lucru calificată, în special în domeniul științei și ingineriei, ar putea deveni un obstacol major în ceea ce privește îmbunătățirea în continuare a rezultatelor în materie de inovare ale economiei belgiene.

(14) Au fost luate unele măsuri structurale pentru a stimula ocuparea forței de muncă în rândul lucrătorilor mai tineri și mai în vârstă, precum și pentru a asigura încadrarea în muncă a unui număr mai mare de șomeri. Belgia a început o reformă amplă a sistemului său de indemnizații de șomaj. Cu toate acestea, problemele structurale de pe piața forței de muncă persistă și se poate face mai mult pentru a le aborda. Creșterea ratei de participare la învățarea pe tot parcursul vieții și continuarea reformelor în domeniul educației și formării profesionale sunt esențiale pentru îmbunătățirea eficacității politicilor active în domeniul pieței forței de muncă, în special pentru lucrătorii mai în vârstă și pentru grupurile defavorizate, precum persoanele care provin din familii de migranți. Nu au fost înregistrate progrese semnificative în ceea ce privește reducerea sarcinii fiscale asupra veniturilor salariale. În iunie 2011 a fost introdus un nou credit fiscal pentru salariile cele mai reduse, însă nu s-a dovedit suficient pentru a înlătura capcanele semnificative ale șomajului în cazul nivelurilor inferioare ale grilelor de salarizare. Nu a fost transferată sarcina fiscală de la forța de muncă spre consum și/sau spre taxe ecologice.

(15) Prețurile la multe produse și servicii sunt în general mai ridicate decât în alte state membre, reflectând slaba presiune concurențială – mai ales în sectorul comerțului cu amănuntul și al industriilor de rețea – și un cadru de supraveghere fragil. În sectorul comerțului cu amănuntul, barierele și restricțiile de exploatare rămân ridicate. În special, regulamentele care restricționează concurența continuă să limiteze programul de lucru, să ofere protecție operatorilor existenți împotriva noilor intrați pe piață și să împiedice răspândirea noilor modele de afaceri și tehnologii. O problemă de concurență obișnuită în sectoarele de rețea din Belgia este poziția puternică a operatorilor existenți pe piață și barierele la intrare ridicate în comparație cu alte state membre, ceea ce înseamnă că fostele monopoluri în aceste sectoare pot percepe în continuare prețuri mai mari decât ar permite o piață competitivă. Se reformează în prezent autoritatea belgiană din domeniul concurenței, dar este încă neclar dacă autoritatea reformată va fi suficient de independentă și dacă va dispune de resurse adecvate.

(16) Chiar dacă Belgia este pe drumul cel bun în ceea ce privește îndeplinirea obiectivului de creștere a ponderii energiei regenerabile în economie, se preconizează că progresele în direcția atingerii obiectivului de reducere cu 15 % a emisiilor de gaze cu efect de seră în sectoare care nu fac obiectul ETS [1] vor fi insuficiente. Belgia nu a adoptat suficiente măsuri sau inițiative de politică în 2011 pentru a aborda această situație.

(17) Belgia și-a asumat o serie de angajamente în cadrul Pactului Euro Plus. Aceste angajamente, precum și punerea în aplicare a angajamentelor prezentate în 2011, se referă la îmbunătățirea competitivității, creșterea ratei de ocupare a forței de muncă, stimularea sustenabilității finanțelor publice și consolidarea stabilității financiare. Comisia a evaluat punerea în aplicare a angajamentelor din cadrul Pactului Euro Plus. Rezultatele acestei evaluări au fost luate în considerare la elaborarea recomandărilor de mai jos.

(18) În contextul Semestrului european, Comisia a efectuat o analiză cuprinzătoare a politicii economice a Belgiei. A evaluat programul de stabilitate și programul național de reformă și a prezentat o analiză aprofundată. Comisia a ținut seama nu numai de relevanța acestora pentru o politică fiscală și socioeconomică sustenabilă în Belgia, ci și de conformitatea acestora cu normele și orientările UE, având în vedere necesitatea de a consolida guvernanța economică globală a Uniunii prin oferirea unei contribuții la nivelul Uniunii la deciziile naționale viitoare. Recomandările sale emise în cadrul Semestrului european se reflectă în recomandările de la punctele 1-7 de mai jos.

(19) În lumina acestei evaluări, Consiliul a examinat programul de stabilitate și avizul său [2] se reflectă îndeosebi în recomandarea de la punctul 1 de mai jos.

(20) În lumina rezultatelor analizei aprofundate realizate de Comisie și a acestei evaluări, Consiliul a examinat programul național de reformă și programul de stabilitate. Recomandările sale emise în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 se reflectă în special în recomandările de la punctele 1, 4, 5 și 6 de mai jos,

[1] În Belgia, doar 37,9 % din emisii provin din sectoarele incluse în schema UE de comercializare a certificatelor de emisii (ETS). Dintre cele mai importante sectoare care nu fac obiectul ETS, transporturile rutiere (21,5 %) și consumul de energie (38,9 %) sunt cele mai importante surse de emisii de gaze cu efect de seră din țară.

[2] Emis în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.

RECOMANDĂ ca Belgia să întreprindă acțiuni în perioada 2012-2013 astfel încât:

1. Să pună în aplicare bugetul pentru anul 2012 pentru a asigura corectarea deficitului excesiv până în 2012; în plus, să specifice măsurile necesare pentru a asigura punerea în aplicare a strategiei bugetare pentru anul 2013 și anii următori, asigurând astfel faptul că deficitul excesiv este corectat în mod durabil și că se înregistrează progrese suficiente în direcția îndeplinirii OTM, inclusiv în ceea ce privește respectarea obiectivului de referință privind cheltuielile, și să asigure obținerea de progrese în ceea ce privește respectarea obiectivului de referință privind reducerea datoriei; să adapteze cadrul fiscal astfel încât să se asigure faptul că obiectivele bugetare au forță juridică obligatorie atât la nivel federal, cât și la nivel subfederal și să întărească transparența partajării sarcinilor și a răspunderii între nivelurile guvernării.

2. Să continue procesul de îmbunătățire a sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice prin reducerea cheltuielilor legate de îmbătrânirea demografică, inclusiv a cheltuielilor cu serviciile de sănătate; în special, să pună în aplicare reforma sistemului de pensii și a celui privind pre-pensia și să ia măsuri suplimentare pentru a asigura o creștere a vârstei de pensionare efective, inclusiv prin corelarea vârstei de pensionare prevăzute de lege cu speranța de viață.

3. Să stimuleze majorarea capitalului băncilor celor mai fragile, pentru a consolida soliditatea sectorului bancar, astfel încât aceasta să își poată juca rolul normal în ceea ce privește acordarea de împrumuturi către economie.

4. Să stimuleze crearea de locuri de muncă și competitivitatea, să ia măsuri pentru reformarea, în consultare cu partenerii sociali și în conformitate cu practicile naționale, a sistemului de negociere a salariilor și de indexare a salariilor. Ca un prim pas, să se asigure că creșterea salarială reflectă mai bine evoluțiile înregistrate în privința productivității muncii și a competitivității, prin (i) garantarea punerii în aplicare a mecanismelor de corecție *ex-post* prevăzute în „norma salarială" și prin promovarea acordurilor cuprinzătoare de îmbunătățire a competitivității costurilor; și (ii) facilitarea utilizării clauzelor de neparticipare la contracte colective sectoriale, pentru a alinia mai bine creșterea salariilor și evoluțiile privind productivitatea muncii la nivel local.

5. Să transfere în mod semnificativ taxele și impozitele de la forța de muncă spre taxe și impozite care afectează mai puțin creșterea economică, inclusiv, de exemplu, taxe de mediu; să continue reforma începută a sistemului de indemnizații de șomaj, pentru a reduce elementele care descurajează participarea pe piața forței de muncă și pentru ca politicile în materie de sprijin pentru ocuparea forței de muncă și politicile privind o viață activă să se axeze mai mult pe lucrătorii mai în vârstă și grupurile vulnerabile, în special pe persoanele care provin din familii de migranți; să profite de regionalizarea suplimentară prevăzută a competențelor de pe piața forței de muncă pentru a stimula mobilitatea interregională a forței de muncă și a consolida coerența între politicile în materie de educație, învățare pe tot parcursul vieții, formare profesională și ocuparea forței de muncă; să extindă la toate categoriile de vârstă eforturile existente privind o viață activă.

6. Să consolideze în continuare concurența în sectorul comerțului cu amănuntul, prin reducerea barierelor și a restricțiilor de exploatare; să introducă măsuri pentru a spori concurența în industriile de rețea prin revizuirea obstacolelor reprezentate de reglementare și prin consolidarea sistemelor instituționale pentru aplicarea eficace a normelor privind ajutoarele de stat.

7. Să ia măsuri suplimentare pentru a intensifica progresele către atingerea obiectivelor în materie de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră din activitățile care nu fac obiectul ETS, asigurând în special o contribuție semnificativă la atingerea acestui obiectiv prin intermediul transporturilor.

Adoptată la Bruxelles, 10 iulie 2012.

Pentru Consiliu

Președintele

V. SHIARLY